

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 4 December 2010 *gP/4302*

Gott Nytt År!

Insända bilder

Här är några foton på fjällnära kor från sätern Sandåsvallen i Funäsdalen och från hembuföringen i slutet av september 2005.

Utsikt från sätern

På storvålen, vandringen går efter gamla ridvägen från Funäsdalen till Norge, sommarled fram till 1850-talet då en kärrväg byggdes till Norge. I bakgrunden till vänster skimtar Helagsfjället med Sveriges sydligaste glaciär.

Hälsning från
Fjällbonden Sven Hammar"

Innehåll

Insändarbilder	2
Styrelsen har ordet	3
Föreningsadresser	4
Redaktörsord.....	4
Protokollkomplettering	5
Årsmötesprotokoll	6-7
Motioner.....	8
Tjursidor	9-18
Särnafamiljen.....	18-20
Den underbara Fjällros	21
Livdjursannonser	23
Mer bilder till artikeln om Särnakorna.....	23-24

Tidningen Fjällkon

Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08/656 88 09
e-post:kristina.toren@comhem.se

Ansvarig utgivare:
Robert Nilsson

Tryck:

Kph Trycksaksbolaget AB, Uppsala
Tidningen Fjällkon är Svensk
Fjällrasavels medlemstidning som ges ut
ca 4 ggr per år. Däremellan skickas
aktuell information ut.
Annonseringen med radannonser i tidning
och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes"
är gratis för medlemmar.
Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon
är författade av redaktionskommittén
om ej annat anges. Åsikter framförda
i signerade artiklar delas inte automatiskt
av Svensk Fjällrasavel, utan
är författarnas egna.
Tidningen får i korta drag citeras om
källan anges. Eftertryck är dock
förbjudet utan skriftligt tillstånd från
Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:
300:- insättes årligen helst på
Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.
OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 4 December 2010

STYRELSEN HAR ORDET

NYTT ÅR - NYA MÖJLIGHETER!?

Så här i det nya årets första tid, är det läge att summera det förra, och fundera över vad man ska göra med ett helt, nytt år! För egen del, så lyder summeringen så här: En snörik vinter, är väl det minsta man kan säga!, vilket gjorde att den planerade vedhuggningen/röjningen ej utfördes, för mycket snöskotning för den lilla vedmängden! Som vanligt så blev det vår helt plötsligt, men en miljon sysslor att utföra, samtidigt! En regnig vår, 200 mm under maj!!!, där vårsådden till slut utfördes i panik, bara man kunde köra på åkrarna, så sådde vi! Den inbitne bondeoptimisten, var nöjd, som alla vet så kan det ju inte regna FÖR mycket före midsommar, och "maj våt o kall, fyller bondens lada all"!!!! Första skörden blev en av de bättre, då gräset ialla fall tyckte om regnandet, stor mängd och bra värden, här ska det bli mjölk minsann!

Och höskörden mina vänner, HÖSKÖRDEN! Ett parkerat högtryck under i princip hela juli månad, gjorde att stora mängder välbärgat hö finns i mina lador, till glädje för alla hästar i trakten! Någon skördestress såg vi inte röken av, skönt för en gångs skull! Andra skörden tog jag bara på en liten areal, då foderbehovet i princip fylldes under förstaskörden, resterande areal andra skörd fick grannen, till deras stora belåtenhet! Bättre att gräset används, än kommer i mitt foder som gammelförna nästa år! Så kom då äntligen hösten, spannmålsodlaren klimax! Här skulle minsann bärgas såd i parti och minut, maj våt o kall, ni minns? Men men, det är ju tur att man blir nertagen på jorden emellanåt! Blöt, kall vår, följd av torr sommar, med mera blöta under augusti, gjorde att det enda som växt i kornåkrarna var ogräs!! Havren var hyfsad, men kornet en katastrof! Nåväl, fint skördeväder hade vi, så halmen bärgades utan besvär, man får väl nöja sig med det!

Så började man planera hur man skulle gå på den uppskjutna vedhuggningen, för inte kan det väl bli så mycket snö i år igen?? JOHO, det kunde det!!! Är det inte 20 grader kallt, så snöar det! I skrivande stund har vi ca 80 cm, utom där det blåst ihop, där är det betydligt mer! Skulle ta upp en väg över åkrarna till mina ungdjursbalar, fick ge upp efter halva vägen, kom en halvmeter framåt per skopa med traktorn, och hade ingenstans att göra av snön, för snövallarna var för höga! Får leja in en plog, så jag kommer åt fodret! Har skottat av två tak, och hoppas att tövdret vi har fått idag, håller i sig ett tag! Så, för min del, så räcker det med snö nu!!!

I styrelsen så jobbar vi på, försöker att få saker och ting att fungera, hinna med och komma ihåg allt, planerar stämman som troligen kommer att hållas i Närke, jobbar med att få fram potentiella tjurmödrar och tjurar till Viking Genetics och Alebäck, hemsidan och, naturligtvis, tidningen! Vi vill gärna ha uppslag om vad ni vill ha i tidningen, eller så får ni gärna skriva några rader, alla bidrag mottages tacksamt!

Med detta sagt, så önskar jag, och styrelsen, er en god fortsättning på det nya året, och hoppas att det blir, åtminstone lika bra som det förra, men helst bättre!

Robert Eklundh, Järbo, Gästrikland

Omslagsbilden:

6872 Snökung Svj96872 (1102 Rist Svj20124 - 208 Monogram Svj20026) Foto: Viking Genetics

Ordförande:
Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10
e-post: korn@telia.com

Vice ordförande:
Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25
e-post: nilsesihyttan@telia.com

Kassör:
Evy Schale
Killhult
312 98 Våxtorp
tel/fax: 0430-311 18
e-post: evy@schale.se

Sekreterare:
Annelie Söder
Kläcklinge Lyckan
355 96 Kalvsvik
tel: 0730-59 46 95
e-post: anneliesoder@hotmail.com

Ledamöter:
Louise Lindqvist
Andersfors 5797
820 70 Bergsjö
tel: 0652-530 33
e-post: gimskogent@tyfonmail.se

Thomas Lundholm
Brottan
820 77 Gnarp
tel: 0652-207 00
e-post: brottan@telia.com

Göran Lundström
Hagby-Focksta 14
740 20 Vänge
tel: 070-593 66 13
e-post: goran.lundstrom@yahoo.se

Suppleanter:
Lars Halvarsson
Perjosvägen 5
782 75 Malungsfors
tel: 073-028 00 01

Anders Söderberg
Hagby-Focksta 14
740 20 Vänge
tel: 076-127 63 05

Valberedning (s. k.)
Lars-Göran Lindgren
Velinga Sjogerdala 2
522 92 Tidaholm
tel: 0502-221 11

Revisor:
Lennart Olofsson
St Bredäng 10
461 95 Trollhättan
tel: 0520-42 32 90

Revisorssuppleant:
Tove Undin
Västerslänt 98
424 35 Angered

Livdjursförmedling:
Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar
12-13

Stambokföring:
Göran Lundström
Hagby-Focksta 14
740 20 Vänge
tel: 070-593 66 13
e-post: goran.lundstrom@yahoo.se

Renrasighetsintyg
Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Fjällnära kommitté:
Ivan Eriksson (s. k.)
Torsvi Svanviken
745 99 Enköping
tel: 0171-830 35
Lars-Göran Lindgren
Ann Andersson
Lars Halvarsson

Avelskommitté
Thomas Lundholm
Göran Lundström
Robert Nilsson

Tidningen Fjällkon
Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel: 08-656 88 09, kväll
e-post: kristina.toren@comhem.se
Ansvarig utgivare:
Robert Nilsson

Redaktörsord

God fortsättning på det nya året!

Nu håller ni äntligen det sista numret för förra året i era händer! Det tar tyvärr lång tid ibland när inte materialet kommer när det ska...

I denna tidning kan ni bl.a. läsa om 3 nya tjuvar från Viking Genetics, årsmötesprotokollet med motioner och kommentarer, om Särnakorna som är nya i den fjällnära gruppen m.m.

Julen och nyåret förflöt lugnt och stilla med familjen inklusive brorsbarn, jag åtnjöt också några dagars välbehövlig semester. Det är redan dags att kasta ut julgranen och plocka undan julsakerna för den här gången...

Här i storstan' töar det efter mer än en månad med kallt och mycket snö, det blir glashalt på gator och trottoarer, om man klarar sig från att "stå på öronen" och inte ser upp ordentligt riskerar man att få istappar i huvudet när man är ute...

Men snart kommer våren med längre och ljusare dagar!

Ha det bra!

Kristina

OBS! Manusstopp! OBS!

Manusstopp till nästa nummer av tidningen är den

15/2 2011!

Material skickas till redaktör Kristina Torén

e-post: kristina.toren@comhem.se

Postadress ser ni på sid 4.

Protokollkomplettering!

Som den uppmärksamme medlemmen noterade så fanns inte årsmötesprotokollet med i senaste tidningen trots att det refererades till det i reportaget från stämman. Det berodde på att den "demokratiska processen" blev lite utsträckt i tid då protokollet måste ändras innan det kunde godkännas, så det fick åka en extra rundsväng innan det blev justerat färdigt. Detta gjorde att det inte hanns med att få in det i Nummer 3. Även årets motioner kommer i detta nummer.

För att förbättra och förtydliga medlemsdemokratin hade tre motioner insänts till stämman och alla dessa antogs, två dock med smärre justeringar av stämman. Detta gör att vi kommande år i nummer 2 av fjällkon ska kunna ha färdigt och publicera vilka motioner som insänts till årsstämman eftersom ett sista datum för inlämnande av motionerna är satt till 1/4 samma år som stämman. Styrelsen ska även se till att räkenskaperna för föregående år är reviderade och klara så att även dessa kan publiceras i nummer 2 av Fjällkon.

Vad gäller budgetförslag för kommande år så är det en svårare fråga att lösa då vi tyvärr inte vet år från år vilka medel vi har att hålla oss med vad gäller EU-stöden till föreningen. Dom ansökningshandlingarna blir på något sätt bara krångligare och krångligare. En budget under dom förutsättningarna blir verkligen osäker och ger egentligen föga ur informationssynpunkt. Ska vi kunna sammanställa ett budgetförslag så är det av största vikt att ni som medlemmar kommunicerar med oss i styrelsen och berättar vad ni vill ha ut av föreningen. Ännu viktigare är det mot bakgrund av att om det kostar pengar så måste vi försöka formulera det så att vi kan få in det i föreningens EU-ansökan. Vi får här erkänna våra tillkortakommanden inför de EU-papper som föreningen ska sätta sig in i och styrelsen har bett jordbruksverket om en telefonträff med deras folk bland annat om denna fråga eftersom jordbruksverket lagt årets informationsträff i Nässjö som inte ligger passligt till för speciellt många av oss.

På styrelsemötet innan stämman och på stämman förde Annelie Söder upp en intressant fråga på bordet. Hon berättade att hon träffat flera människor som tyckte att vår förenings namn Svensk Fjällrasavel var lite för högräddande för att kännas bekvämt att gå med i. Det var människor som gärna skulle vilja vara med i en "fjällkoförening" men ryggade för fjällrasavel för att dom kände sig lite för osäkra och okunniga i den frågan för att våga vara med i en "avelsförening". Namnet stötte bort dom helt enkelt. Styrelsen fick till uppdrag att bereda frågan till kommande årsmöte och vi vill därför fråga er som medlemmar om ni tycker att det är dags att ändra namnet på föreningen?

Bakgrunden till namnet är inte speciellt konstig. När vi startade projekt Rätta Fjällkon så möttes vi av ett kompakt motstånd av dåvarande Svensk Avel med Bertil Hovmark i spetsen. Vi vägrades blankt att distribuera sperman efter de samlingar som gjorts via dom,

och det såg ett tag ut som om vi skulle vara tvungna att bygga upp en egen distribution av sperman. Skulle det kunna ordnas så var vi tvungna att ha de affärerna i ett juridiskt hägn varför vi bildade "Svensk Fjällrasavel ekonomisk förening" som i så fall skulle överta ägandet av sperman och stå för försäljning och distribution. Som tur var så löste Sven Jeppsson på jordbruksverket upp de knutar som fanns och lyckades ordna ett distributionsavtal med Svensk Avel så vi slapp dra igång detta mammutprojekt och den ekonomiska föreningen Svensk Fjällrasavel förblev vilande och någon verksamhet bedrevs aldrig i den tills den lades ned efter ca 10 år.

Så namnet på vår förening kommer helt enkelt bara av det att vi hade en ekonomisk förening om än vilande, som hade ett namn som täckte in det som den nya föreningen jobbade med. Vi ville länka ihop de två om det någon gång blev allvar av för den ekonomiska föreningen därav Svensk Fjällrasavel. Men namnet är inte skrivet i sten så vill medlemmarna att vi ser över namnfrågan så kom in med förslag på nytt namn och är du av den åsikten att du vill ha kvar namnet så meddela även detta till oss i styrelsen.

Robert Nilsson

Obs!

Föreningens plusgiro har avslutats.
Har någon försökt betala in
medlemsavgiften och fått den i retur
ber vi om ursäkt.

Nu är det bara bankgiro som gäller.
Inbetalningskort kommer att sändas
ut till alla medlemmar i januari.
Bankgirot är detsamma som förut:
5361-8070.

Medlemsavgiften för 2011 är som innan
300 kr (familjemedlem 100 kr).

Kassören
evy@schale.se

- §1 Robert Nilsson hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
- §2 Dagordningen godkändes.
- §3 Röstlängd fastställes vid behov.
- §4 Till ordförande för stämman valdes Håkan Andersson.
- §5 Till sekreterare för stämman valdes Evy Schale.
- §6 Ivan Eriksson och Lars Schale valdes till justeringsmän och tillika rösträknare.
- §7 Kallelse till stämman har skett genom annons i tidningen Fjällkon varför den anses behörigen utlyst.
- §8 Styrelsens verksamhetsberättelse godkändes och lades till handlingarna.
- §9 Bokslut föredrogs av Siw Andersson, godkändes och lades till handlingarna.
- §10 Revisionsberättelsen lästes upp av Lennart Olofsson, godkändes och lades till handlingarna.
- §11 Styrelse och revisorer beviljades ansvarsfrihet för 2009.
- §12 Budgeten för det kommande året diskuterades. Ingen budget är gjord eftersom osäkerheten är stor för hur mycket pengar vi kommer att få från JBV. Vi är 288 medlemmar och får då 67 000kr i en grundplåt från JBV. Pengar kommer att sökas för olika projekt, t.ex undersöka hur djurens status är på kappakaseinnehållet i mjölken.
- §13 Arvodena för 2010 blir 0 kr. Kostnadsersättningar fås ut mot kvitto.
- §14 Val av ledamöter till styrelsen.
 Siw Andersson hade valt att avgå med ett år kvar. Göran Lundström går upp från sin suppleantplats till ordinarie på 1år. I tur att avgå var Robert Nilsson och Evy Schale. Båda omvaldes.
 Suppleanter: Simon Sundvall och Josefin Kallin kunde inte väljas om eftersom dom inte betalt medlemsavgift. Lars Halvarsson väljs på 3år och Anders Söderberg väljs på 2år. En suppleantplats kommer att vara vakant.
- §15 Lennart Olofsson omvaldes som revisor och Tove Klackenbergs Undin omvaldes som revisorsuppleant.
- §16 Val av valberedning. I tur att avgå var Jan-Erik Spånberger.
 Omval gjordes av Lars-Göran Lindgren (sammankallande), Ivan Eriksson går upp som ordinarie, Mårten Dahlberg valdes istället för Mari Kallin som inte betalt medlemsavgift. Som ny suppleant valdes Elena Lantz.
- §17 Stämman beslöt att styrelsen utser ledamot i Svensk mjölk.
- §18 Det beslutas att styrelsen utser ombud till Svensk mjölks årsstämma.
- §19 Medlemsavgift för 2011 blir oförändrad 300 kr. och 100 kr. för familjemedlem. Vi skall försöka att få medlemmar att skriva i E-post och mobil-nr på inbetalningskortet för att lättare kunna påminna om utebliven betalning.

- §20 **Motioner.** Motion nr. 1 från Håkan Andersson bifölles med ändring av datum. "1/4" i stället för "60 dagar".
 Motion nr2 från Håkan Andersson bifölles med ändringen: "den 1/4 samt tas in i tidningen före stämman" i stället för "75 dagar före detta".
 Både motion 1 och 2 är stadgeändring och skall tas upp igen på nästa stämma.
 Motion nr3 från Patrik Gyllenhammar bifölles.

- §21 **Stadgeändring angående val av ordförande.** Enligt motion från Robert Nilsson 2009 skall ordförande väljas på stämman. Motionen godkändes även i år varvid stadgarna kan ändras enligt motionen. Styrelsen skall skicka underlag till Tove Klackenbergs Undin som skall revidera stadgarna i samarbete med styrelsen och komma med ett uppdaterat förslag till nästa stämma.

- §22 **Frakttöd.** Robert Nilsson redogjorde för behovet av frakttöd när det gäller avelstjurar och akuta situationer för att förhindra att besättningar slaktas istället för att gå till liv. Det frakttöd som JBV för närvarande hjälper till med och som administreras av Gustav Larsson fungerar inte för fjällrasens behov. Styrelsen arbetar vidare med frågan.

- §23 **Övriga frågor.** Auktoriserad revisor har blivit väldigt dyrt, varvid styrelsen skall försöka få en annan lösning som kostar max 4 000kr.

Annelie Söder föreslog namnbyte på föreningen eftersom flera till henne uttryckt att man inte "vågade" gå med i en avelsförening. Robert Nilsson redogjorde för historiken kring valet av föreningsnamnet Svensk Fjällrasavel och ansåg att vi kan titta förutsättningslöst på frågan om så önskas av medlemmarna. Stämman beslutade att styrelsen skall komma med förslag till nästa stämma.

Förslag kom in om att försöka få in fler redaktörer till hemsidan. Siw erbjöd sig att titta på upplägget av hemsidan och önskade tips på andra hemsidor som medlemmarna tyckte var bra. Siw hade av sagt sig vidare styrelseuppdrag och avtackades med en korg med Österlenska delikatesser.

Nästa års stämma blir eventuellt i trakterna av Örebro alternativt Västergötland.

Bilagor som medföljer: I Verksamhetsberättelse. II Revisionsberättelse. III Årsredovisning. IV Motionerna. V Medlemslista.

Diplom som delades ut på årsmötet:

Till Mårten Dahlberg
 Diplom C för 343 Nippra, 43943 kg mjölk, 5,3% fett, 3,8% prot., 3998 kg smf + prot.
 Diplom C för 353 Sota, 48525 kg mjölk, 4,2% fett, 3,3% prot., 3657 kg smf + prot.
 Diplom C för 556 Siesta, 44955 kg mjölk, 4,2% fett, 3,3% prot., 3785 kg smf + prot.

Till Stefan Lönnquist
 Diplom B för 25 Kielo, 80826 kg mjölk, 3,9% fett, 3,4% prot, 5873 kg smf + prot.

Till Focksta Gård
 Diplom B för 28 Milly, 80279 kg mjölk, 4,3% fett, 3,4% prot., 6221 kg smf + prot.

Hedersdiplom 2009
 tilldelades Boris Karlsson
 för: "Förtjänstfullt och långvarigt arbete för fjällkon."

§21 Mötet avslutades.

Håkan Andersson ordf. Evy Schale sekr.

Justerare: Ivan Eriksson Lars Schale

Motion

För att förbättra framförhållning och planering av årsmöte, samt stärka föreningens bevarande så föreslår undertecknad att.

Medlem som inte betalt medlemsavgift senast 60 dagar efter utskick mister rätten att till nästkommande årsmöte skicka in motion samt mister rösträtten på samma årsmöte.

Håkan Andersson Linderöd 20100515

Motion

Undertecknad föreslår att till stadgarna ska tas att sista dag för inlämning av motion till kommande årsmöte ska vara 75 dagar före detta.

Håkan Andersson Linderöd 20100515

Motion att tillställas Svensk Fjällrasavels årsmöte 2010

För förbättra informationen till medlemmarna avseende föreningens ekonomiska status och framtida utveckling samt att ge alla medlemmar samma insikt oavsett om man personligen deltar i årsmöten eller inte föreslås härmed att.

- *Information om verksamhetsårets räkenskaper delges medlemmarna senast i samband med kallelse till årsmöte, exempelvis i det nummer av Fjällkon som utkommer närmast före årsmötet.
- *Revisionsberättelsen närslutes med förslag i frågan om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen.
- *Eventuellt budgetförslag upprättat av styrelsen även informeras om vid samma tillfälle

Jag yrkar bifall till denna motion.

Patrik Gyllenhammar Hejde Ekeskogs 20100704

6872 Snökung

Stb.nr: Svfd 96872

Code nr: 3-6872

Grupp 3-tjur

33 Sving familjen

Född: 081231

Hos: Jan och Berit Runsten, Viken, Nälden

Ägare vid samlingstillfället: Viking Genetics

Mor

322 Krusa Svfd
* 000908
Avk (8,0 6492 4,6 3,5 298 224)
reltal 128 122

Mormor

287 Lara
* 970417
Avk 2,4 år 4820 5,2 3,6
250, 174 Reltal 108, 96

Mormors mor

268 Lakrits
*931110
Avk 1,8 år 5037 4,8 3,8 240, 191 Reltal 92, 99

Mormors far

6715 Lage SKB 86715
* 870120 hos Rödbäcksdalen, Umeå

Morfar

208 Monogram Svfd 20026
* 951003
Född hos K-G Hedling, Orsa

Morfars mor

201 Stjärna
*891221
Avk 3,11 år 4870, 4,3 3,6 207, 176 Reltal 100, 101

Morfars far

9005 Mono SKB 9944
*730815 Guttorm Moen, Sumadal, Norge

Far

1202 Rist Svfd 20124
*011224
Fr Nils-Nilsa lbr AB, Svartlå

Farmor

439 Rita Svfd 25145
* 991027
Avk 8,5 år 10548 4,1 3,5
436, 365 Reltal 138, 142

Farmors mor

134 Rita Svfd 25029
* 870422 Kom i kontroll vid 9års ålder
Avk 5,1 år 6691 4,2 3,3 282, 223 Reltal 100, 96

Farmors far

41 Duvolen
* 920909 hos Nils Nilsa lbr AB, Svartlå

Farfar

1159 Elon Svfd 20116
* 991221
hos Nils Nilsa lbr AB, Svartlå

Farfars mor

2 Elvira Svfd 25133
* 980129
Avk 3,6 år 6949 4,6 3,5 318, 243 Reltal 106, 100

Farfars far

1116 Fillijokus Svfd 20065
* 970828
Hos Nils Nilsa lbr AB, Svartlå

Exteriörbeskrivning

Namn: **6872 Snökung****Avkastningsuppgifter**

Mor:	År	Kg mjölk	Fett %	Protein %	Fett kg	Prot. kg	Rel.tal F+P	Kalvningar
	305 dagar	4943	4,9	3,4	240	169	128, 109	
	2003	269 4647	4,8	3,4	224	158		021215 T 1071
	2004	6443	4,5	3,5	292	226	123, 115	031206 T 1080
	2005	6229	4,8	3,4	302	213	132, 121	041118 K 371
	2006	6022	4,6	3,5	277	209	126, 121	051113 K 381
	2007	6860	4,4	3,5	305	234	124, 123	061119 T 1119
	2008	7144	4,6	3,4	328	246	136, 134	071117 T 1127
	2009	6216	4,5	3,4	278	214	128, 121	081231 T 1141
	2010	6481	4,5	3,4	291	223	123, 119	100223 K 426
	2011	85 1698	4,7	3,4	79	58		

Medeltal

Mor:	8	6492	4,6	3,5	298	224	128, 122
Mormor:	2,4	4820	5,2	3,6	250	174	108, 96
Farmor:	8,5	10548	4,1	3,5	436	365	138 142

Avelsvärden för olika egenskaper

NAT

Produktion: Mjölkinde

Mjölk

Fett

Prot.

Tillväxt

Dotterfruktsamhet

Dödfödslar far

Dödfödslar morfar

Mastit

Övriga sjukdomar

Kropp

Reslighet

Mjölktyp

Bröstdredd

Kroppsdjup

Korsbredd

Korslutning

Överlinje

Ben

Hasvinkel

Ben bakifrån

Fotvinkel

Benbyggnad

Haskvalitet

Juvel

Främre anfastn.

Bakjuverhöjd

Bakjuverbredd

Juveligament

Juverdjup

Juverbalans

Golvavstånd

Spenplacering

Spenlängd

Mjölklarhet

Lynne

Egen fertilitet

Tjurindex

Döttrar, kommentarer:**Undvik till döttrar efter dessa tjuvar:**
1102 Rist.**Övriga kommentarer:**

Kolinjen bakom Snökung är den klassiska Snö-familjen från Trollåsens avelscentrum och har alltså en grundmurad plats i fjällrashistorien. Emellertid är det dryga 30 år sedan den sist användes i tjuromoderssammanhang för en semintjur (729 Homeros). Linjen har funnits hos Runstens sen början på 80-talet dit den kom via en ko född hos Bertil Bergström Viken Offerdal som köpt linjen i slutet på 50-talet från Trollåsens. Modern 322 Krusa är en synnerligen produktiv och hållbar representant för sin kravanslutna besättning, hon är nu dräktig med sin 9e kalv.

Fadern 1202 Rist är första sonen till fjällrasens genom tiderna hitills i genomsnitt högst avkastande ko 439 Rita vars moderne stammar från Sörbyn i Norrbotten. 439 Rita har även 6e högsta livstidsavkastning inom fjällrasen. Rist har ett preliminärt mjölkinde som lovar väldigt bra och förhoppningsvis håller det när fler döttrar kommer till.

6873 Faramir

Stb.nr: Svffj 96873

Code nr: 3-6873

Grupp 3-tjur

35 Torpe familjen

Född: 081231

Hos: Thomas och Linda Lundholm, Brottan, Jättendal

Ägare vid samlingstillfället: Viking Genetics

Mor

79 Donna Svffj 25219

* 030207

Avk (3,5 år, 5893 4,7 3,9 279, 227)
reltal 73, 72

Blandbesättning

Mormor

6 Donna

* 981230

Avk 2,5 år 5310 4,4 3,3
234, 175 Reltal 87, 81**Mormors mor**

68 Donna

*960412

Avk 2,2 år 5119 4,1 3,7 211, 191 Reltal 86, 98

Mormors far

6774 Midar SKB 96774

* 941125 hos Urban Olofsson, Norderön, Östersund

Morfar

2000 Maraton Svffj 20006

* 950113

Född hos Mårten Dahlberg
Marieberg, Bjärträ**Morfars mor**

138 Tuttan

*891208

Avk 6,7 år 6357 4,5 3,6 287, 231 Reltal 110, 108

Morfars far

710 Agaton SKB 76710

*721214 hos Fritz Hammarberg Rise Tulleråsen

Far

57 Filur Svffj 20076

* 971024

hos Mats Eriksson, Salbohed

Farmor

204 Ella Svffj 25000

* 900428

Avk 11 år 5948 4,3 3,5
258, 209 Reltal 112, 115**Farmors mor**

79 Ella

* 81

Avk 9,9 år 5803 3,9 3,4 224, 199 Reltal 94, 100

Farmors far

786 Maro SKB 86786

* 800424 hos Olof Åsberg, Ösa, Ås

Farfar

44 Fagerman SKB 6688

* 921027

hos Nils Nilsa Ibr AB, Svartlå

Farfars mor

373 Fagerros SKB 8554

* 881118

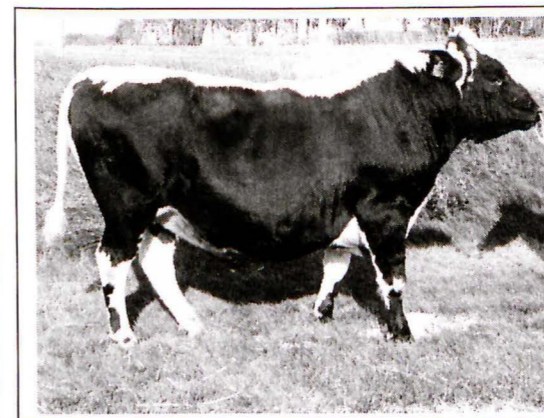
Avk 3,7 år 6858 4,5 3,6 312, 249 Reltal 118, 118

Farfars far

1 Holar SKB 6550

* 661013

Hos Paul Sundvall, Holafors, Näsåker

Exteriörbeskrivning

Namn: **6873 Faramir****Avkastningsuppgifter**

Mor:	År	Kg mjölk	Fett %	Protein %	Fett kg	Prot. kg	Rel.tal F+P	Kalvningar
	305 d	3757	4,8	3,9	182	146	62 62	
	2005 50	801	4,6	3,9	37	31		050712 T 2010
	2006	3629	4,9	3,9	179	142	51 50	
	2007	6624	4,8	3,9	324	259	88 85	060920 T 2047
	2008 53	634	5,4	4,6	34	29		071224 T 1034
	2008 260	6215	4,5	3,7	277	232		
	2009 133	1593	4,8	3,8	79	61		081209 T 1057
	2010							100530 T 1094

Medeltal

Mor:	3,5	5893	4,7	3,9	279	227	73 72
Mormor:	2,5	5310	4,4	3,3	234	175	87 81
Farmor:	11	5948	4,3	3,5	258	209	112, 115

Avelsvärden för olika egenskaper

NAT

Produktion: Mjölkindex

Mjölk

Fett

Prot.

Tillväxt

Dotterfruktsamhet

Dödfödslar far

Dödfödslar morfar

Mastit

Övriga sjukdomar

Kropp

Reslighet

Mjölktyp

Bröstbredd

Kroppsdjup

Korsbredd

Korslutning

Överlinje

Ben

Hasvinkel

Ben bakifrån

Fotvinkel

Benbyggnad

Haskvalitet

Juvel

Främre anfastr.

Bakjuverhöjd

Bakjuverbredd

Juveligament

Juverdjup

Juverbalans

Golvavstånd

Spenplacering

Spenlängd

Mjölklarhet

Lynne

Egen fertilitet

Tjurindex

Döttrar, kommentarer:**Undvik till döttrar efter dessa tjurar:**

57 Filur, 550 Fridolf,

Övriga kommentarer:

Kolinjen bakom 6873 Faramir är ny i avelssammanhang och härstammar från Ragnar Östman, Oviken Jämtland. Den kom via Fjällkoknuten, Hammarstrand, till Brottan där Faramir är född. Modern 79 Donna är en otroligt lugn och snäll ko och som dessutom är exteriört snygg, hon var mycket bra bedömd med juvel 87, ben 91, kropp 88 och helhet 88. Tyvärr så rev hon sönder en spene i skogen och utgick därför ur produktionen. Numer går hon som sällskapsdam och fungerar lika bra som hund som mjölkko. Även Faramir ärvde det goda lynnet och var en mycket lugn och trevlig tjur.

Fadern 57 Filur är den i särklass starkaste mjölkttjur vi har i dagsläget med ett preliminärt mjölkindex på 113.

Även farfadern 44 Fagerman är en mycket stark mjölkttjur.

6875 Hövding

Stb.nr: Sv fj 96875

Code nr: 3-6875

Grupp 1-tjur

Tillhör Varg-familjen

Född: 090215

Hos: Nils Nilsa Ibr AB, Övre Svartlå, Boden

Ägare vid samlingstillfället: Viking Genetics

Mor

432 Hilja Sv fj 25127
* 990812
Avk (9,1 år, 9367 4,3 3,3 394, 313)
reltal 124 121

Mormor

401 Hippa
* 970806
Avk 1,2 5711 4,3 3,4 254, 212
Reltal 88, 91

Mormors mor

366 Hindrina Sv fj 25040
* 940822
Avk 3,4 5933 4,5 3,8 265, 225 Reltal 99, 101

Mormors far

6776 Lippo SKB 96776
*950515
hos K-G Hedling, Orsa

Morfar

196 Ludde Sv fj 20064
* 970813
Från T och H Öhgren
Uttersjöbäcken
Lövånger

Morfars mor

349 Lisen
*930225
Avk 3,4 5473 5,2 3,9 282, 216 Reltal 107, 104

Morfars far

32 Goding Sv fj 20009
*941229 hos Märten Dahlberg, Marieberg, Bjärträ

Far

29 Ise SKB 6617
*691224
Fr Elov Elfsgård, Bångåsen, Änge

Farmor

41 Isabella SKB 8333
* 651024
Avk 4,11 år 6374 4,8 306

Farmors mor

30 Isidora SKB 7873
* 591209
Avk 4 år 4795 4,8 232

Farmors far

176 Lange SKB 5350
* 570802 hos Henrik Viklund, Ale

Farfar

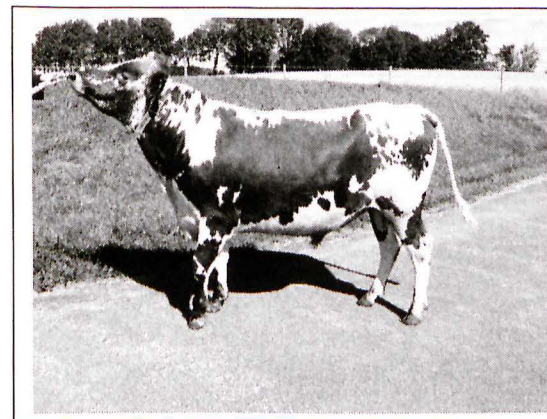
6 Tive SKB 6380
* 630228
hos Helge Henriksson,
Boda,Lit

Farfars mor

15 Tina SKB 6583
* 551112
Avk 8,7år 4511 5,0 212

Farfars far

Varg SKB 9901 (ST 8036)
* 500929 hos Halvor Herrem, Rennebu

Exteriörbeskrivning

Namn: 6875 Hövding

Avkastningsuppgifter		Fett %	Protein %	Fett kg	Prot. kg	Rel.tal F+P	Kalvningår
Mor:	År	Kg mjölk					
	305 dagar	5137	4,3	3,5	223	179	88, 86
	2002	340	5137	4,3	3,5	223	179
	2003	9491	4,2	3,4	400	322	74, 73
	2004	10582	4,3	3,4	451	360	120, 120
	2005	9846	4,4	3,4	436	336	020904 T1217
	2006	8206	4,3	3,3	353	269	031006 K
	2007	9032	4,5	3,4	409	308	050101 K 525
	2008	12561	4,0	3,1	507	391	126, 117
	2009	9128	3,9	3,2	357	295	132, 124
	2010	9188	4,1	3,5	379	319	151, 146
	2011	60 d 2021	3,6	3,3	73	66	117, 117
							090215 T 1344
							114, 111
							100513 T

Medeltal

Mor:	9,1	9367	4,2	3,3	394	313	124, 121
Mormor:	1,2	5711	4,4	3,7	254	212	88, 91
Farmor:	4,11	6374	4,8		306		

Avelsvärden för olika egenskaper

NAT

Produktion: Mjölkinde

Mjölk

Fett

Prot.

Döttrar, kommentarer:

Undvik till döttrar efter dessa tjurar:

29 Ise, 1283 Gandalf, 2143 Ibrahim, 3259 Ivrig, 3 Peter

Övriga kommentarer:

Kolnjen bakom 6875 Hövding stannar ursprungligen från Yngve och Inga Öhman, Hindersön, Norrbotten, Sveriges nordligaste skärgårdsjordbruk. Från den har tidigare samlats 57 Hinder och 1283 Gandalf.

Fadern 29 Ise har vi i flera år försökt få fram en tjur efter. Det har samlats ett flertal tjurar men dessa har gett för lite sperma, därför är det nu extra roligt att denna tjur köpts in av Viking och därmed kan användas i lite större omfattning. 29 Ises mor, 41 Isabella, var en av de avkastningsmässigt starkaste korna på 60-talet.

6875 Hövding är i det närmaste helt obesläktad med allt tjurmaterial som släpps från Viking under alla år varför den kommer att vara en mycket lättanvänd tjur som passar bra på avkommor efter de senaste årens tjurar som bl a 6787 Laro, 6839 Hadar, 6845 Baba.

Morfäder 196 Ludde kommer ur L-linjen från Uttersjöbäcken och är enbart använd som gårdstjur.

Döttrarna efter 29 Ise, och även döttrarna efter Ises söner har ibland varit åt det lite mer trögnmjölkade hållet, så har man en rejält trögnmjölkad ko, så kan det vara klokt att inte seminera med 6875 Hövding förrän vi vet vad han ärver på det området.

Aktuella semintjurar från Viking Genetics

Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Viking Genetics.

Nu har vi gjort en ny lista över Viking Genetics tjurar som är avkommebedömda. Här har vi tagit med all den viktigaste informationen.

Namn:	Gr:	Kodnr:	Stamb.	Far:	Mf:	ant	Min	Mjolk	F%	P%	Dotter	Kf	Kmf	Mast-	Övr.	Ö-tal	Ant,	res	Ben	Juvar	Spenn-	Lynne	Mjolk	Tjur-
						dött					fert.			res	sjukd.	bed	lighet			längd	barhet	index		
6769 Delta	1	6-6769	96769	38 Desing	786 Maro	81	95	100	95	96	112	110	97	93	80	104	32	89	97	97	95	120	107	-6
6840 Gunde	1	3-6840	96840	739 Gute	165 Leo	59	94	94	99	100	94	113	82	99	98	103	26	107	97	106	94	105	102	-7
6847 Levis	1	3-6847	96847	46 Lester	161 Smille	60	98	99	102	99	99	99	93	89	100	100	27	92	105	97	105	102	83	-7
6851 Gus	1	3-6851	96851	6840 Gunde	161 Smille	41	89	88	103	102	97	111	86	98	95	107	21	95	105	113	94	107	-10	
6746 Hompest	2	6-6746	96746	940 Homper	726 Basker	111	100	103	93	97	101	90	91	105	86	104	32	101	79	126	94	94	114	6
6787 Laro	2	6-6787	96787	6715 Lage	786 Maro	206	104	101	106	103	106	114	115	107	92	113	84	94	105	108	98	100	95	14
6797 Fimar	2	3-6797	96797	792 Findus	786 Maro	42	100	100	105	100	96	99	92	84	83	103	13	88	110	102		112	97	-4
6801 Bude	2	3-6801	96801	6758 Bula	6768 Deger	33	103	104	100	98	101	103	94	99	102	106	6	101	97	95	104	118	109	4
6837 Bamse	2	3-6837	96837	6759 Bam	940 Homper	42	100	102	101	98	99	96	97	116	92	92	19	95	97	104	90	100	118	2
6838 Lars	2	3-6838	96838	6787 Laro	6748 Bör	69	97	97	103	101	107	109	114	109	103	100	26	85	100	104	102	105	92	3
6839 Hadar	2	3-6839	96839	6742 Harg	6759 Bam	40	105	102	103	103	100	97	87	99	98	87	17	98	100	108	105	94	95	6
6841 Hasse	2	3-6841	96841	6742 Harg	940 Homper	40	96	96	99	99	95	95	87	104	101	73	13	95	100	104	109	97	97	-9
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Hom.	49	103	102	102	101	109	102	92	107	100	94	24	94	105	102	91	97	107	7
6854 Josef	2	3-6854	96854	6758 Bula	6746 Hom.	35	110	115	92	95	101	97	91	104	97	105	21	109	102	93		89	107	11
6856 Fred	2	3-6856	96856	6787 Laro	6758 Bula	28	103	100	112	104	100	104	101	103	97	110	18	98	100	110		97	81	9
6858 Rille	2	3-6858	96858	147 Riss	164 Lim	32	88	81	111	108	106	103	85				18	91	79	97		92	81	
6861 Dacke	2	3-6861	96861	6715 Lage	53 Gulldus	21	95	89	116	107							12	97	97	124		76	90	
6738 Mast	3	6-6738	86738	786 Maro	723 Figer	126	93	92	104	102	110	104	75	109	93	102	42	91	102	113	88	102	92	-2
6777 Makro	3	6-6777	96777	6724 Mikro	786 Maro	107	103	104	96	99	104	92	111	85	107	98	27	106	84	97	113	92	83	-2
6780 Mise	3	6-6780	96780	6724 Mikro	786 Maro	116	106	104	96	101	106	88	117	90	91	98	40	107	107	86	97	110	88	3
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvalen	28	87	83	106	104	104	101	97	99	104	91	16	88	107	102		105	92	-15
6849 Aragorn	3	3-6849	96849	710 Agaton	6748 Bör	33	104	101	99	103	100	118	94	105	108	96	16	98	97	100		84	107	5
6850 Röde Orr	3	3-6850	96850	6777 Makro	41 Duvalen	55	106	106	94	100	112	96	106	89	101	93	25	100	84	84		97	83	-2

Ungtjurar och väntetjurar från Viking Genetics

Denna lista ugså av de nya ungtjurarna som vi rekommenderar att ni använder i så stor utsträckning som möjligt. Väntetjurarna är de tjurar som gått ut i tillräckligt stort antal doser (ca 500 st) och som i väntan på sin avkommeprövning är så kallade väntetjurar.

Namn:	Grupp:	Kod nr:	Stb nr:	Far:	Mf:
Ungtjurar					
6870 Salvador	2	3-6870	SvFj96870	6858 Rille	6839 Hadar
6872 Snökung	3	3-6872	SvFj96872	1202 Rist	208 Monogram
6873 Faramir	3	3-6873	SvFj96873	57 Filur	2000 Maraton
6875 Hövding	1	3-6875	SvFj96875	29 Ise	196 Ludde
Väntetjurar					
6860 From	2	3-6860	SvFj 96860	6765 Homa	6742 Harg
6862 Baltazar	2	3-6862	SvFj96862	6702 Bazar	234 Sprint
6864 Vidio	3	3-6864	SvFj 96864	120 Viss	40 Pelle
6865 General	3	3-6865	SvFj 96865	6780 Mise	40 Pelle
6867 Rapp	3	3-6867	SvFj96867	56 Riv	715 Rito
6869 Marieberg	1	3-6869	SvFj96869	1 Solberg	161 Smille

Har Ni en framtida avelstjur på gång?

Som alltid är det intressant att få information från Er om tjurkalvar som kan vara intressanta för avel. Hör av Er till Thomas Lundholm, tel: 070-731 36 14, mejl: brottan@telia. com

Tjurkommentarer!

Det kanske vore passande med lite kommenterande av det tjurmaterial som vi redovisar i sifferform. Alla är inte siffernördar och vill fördjupa sig i tabellerna.

De sista åren har vi ju fått ett flertal tjurar avkommebedömda men med få döttrar, egentligen med förvånande få döttrar. När tjurarna börjar synas på listorna så är dotterantalet så begränsat att vi som åker runt och tittar på varandras kor hajat till och tänkt att "vad konstigt varför har den tjuren bara 6 döttrar när jag sett 8 st bara där jag varit". Så vi har närt en misstanke om att om inte alla så i alla fall en del av de djur som kodats om till ras 41 (fjällrasens kod i kokontrollen) av någon anledning inte kommer med i bedömningsunderlaget. Detta har vi tagit upp med Svensk Mjolk där man sett på oss med skeptiska och tvivlande miner. Men denna gång har helt plötsligt dotterantalet ökat dramatiskt på flera av tjurarna, med över 50 st på en tjur som 6787 Laro för att ta ett exempel eller nästan 25% vilket tyder på att åtminstone någon letat efter Laros döttrar och hittat ett gäng.

Det finns även exempel på äldre tjurar som inte är med i listorna med någon dotter, men som vi vet om mjölkande döttrar efter i kontrollerade besättningar. Så vi får fortsätta att försöka nå fram till svensk mjolk så att alla döttrar blir med i underlaget för tjurens avkommebedömning. Det är otroligt viktigt när vi ska försöka föreslå tjurfäder att vi har så bra uppgifter som möjligt på tjurarna.

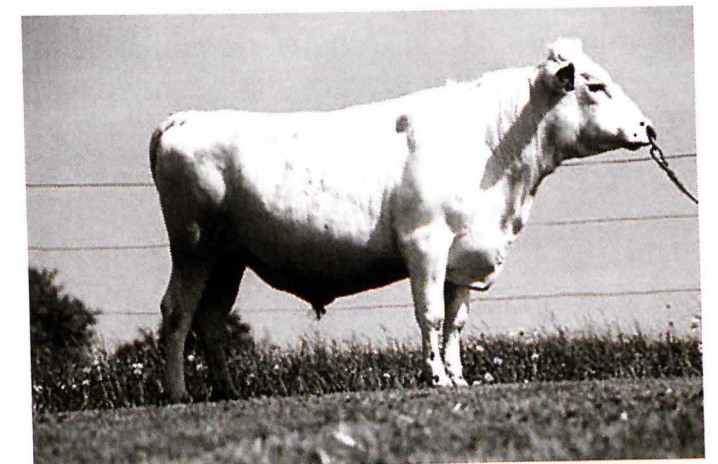
Som vi kan tolka siffrorna när vi jämför korsningstjurarna med fjällrastjurarna så är det fortsatt så att medelindexet för fjällrastjurarna ligger kring 93-95 vilket fortfarande gör att vi hamnar i dålig dager indexmässigt i jämförelsen med korsningstjurarna. Vi hoppades att den nya bedömningsmodellen (djurmodellen) skulle ta bort en del av orättvisorna i fjälltjurarnas bedömningar men det ser ut som om det inte blev så. Speciellt som dottergrupperna blivit mindre överlag så slår djurmodellens inräkning av anfäder och släktingars index i tjurens index lite fel och gynnar otvetydigt korsningstjurarna på de renrasiga fjällrastjurarna och rödkulletjurarnas bekostnad. Enkelt uttryckt ska en korsningstjur vara en riktig skittjur innan den hamnar under 100 i mjölkindex medan en fjälltjur får vara riktigt bra för att komma dit.

Lite puffning för tjurar i grupp 1

Å andra sidan är djurmodellen bättre på så sätt att den tar med fler laktationer i bedömningen vilket syns på grupp 1 tjurarna 6840Gunde, 6847 Levis och 6851 Gus. Fjällrastjurarna med äldre tjurar i härstamningen får ofta en rätt skröplig bedömning då det äldre materialet ofta inte ger så märkvärdiga första laktationer jämfört med de nyare tjurarnas döttrar. Vår erfarenhet är dock att dom ofta kommer bra på 2a och 3e laktationen vilket då får genomslag på indexet i det nya systemet som tar med de tre första laktationerna. För två år sedan låg de tre nämnda tjurarna på -10 -12 och -16 medan dom nu

ligger på -7 -7 och -10. Dom har alltså gått åt rätt håll ju fler laktationer som kommit in på döttrarna. Nu är nog inte mjölken hela sanningen utan även andra egenskaper väger in tungt på indexet.

Vi kan ta 6840 Gunde och 6847 Levis som exempel. Båda tjurarna sattes i första hand in eftersom deras mödrar tillhörde rasens högst avkastande kor och hade Alebäckstjurar som fäder (vilket gjorde deras härstamning mycket lättanvänd). Detta parat med att Gundes och Levis fäder var genbankstjurar med helt unika härstamningar gjorde båda tjurarna synnerligen lättanvända ur härstamningssynpunkt och inte minst viktigt dom breddade rasen genetiskt och motverkade skadlig inavel. Kor efter Gunde och Levis gick att seminera med nästan vad som helst inom fjällrasen utan att man riskerade att göra en för nära släktskapsparning. Så ur fjällrasens synvinkel så gjorde dom nytta bara genom att bli använda men naturligtvis hoppades vi att det skulle komma nåt mer gott ur dom.

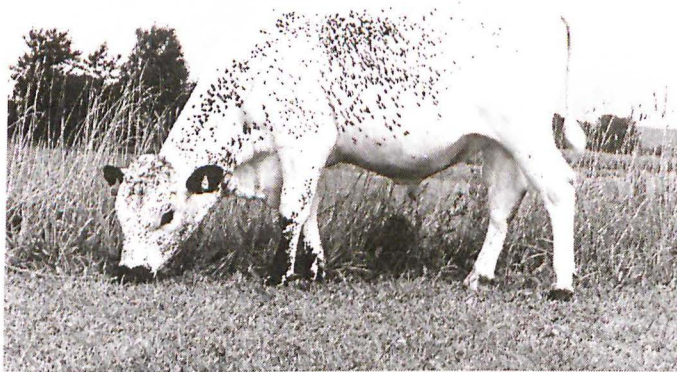
6840 Gunde

Går vi då två år tillbaka i tiden så var 6840 Gunde bedömd på 26 döttrar med 107 på reslighet, 89 på ben, 97 på juver och 107 på lynne. Grovt förenklat var Gundes döttrar högställda, snälla och med sämre ben och medicokra juver. Ingen total katastrof men inte vad vi kanske hoppats.

Nu är han fortsatt bedömd på 26 döttrar med 107 på reslighet, 97 på ben 106 på juver och 105 på lynne. Vilket enligt samma grova förenkling gör hans döttrar till fortsatt högställda och snälla med medelben och bra juver. Ett klart fall framåt men lite fascinerande med tanke på att dottergruppen i den bedömningen inte är utökad under tiden! Är det inmätningar vid stamboksförningar som så markant förbättrat juverbedömningen? Eller har man ändrat på hur man bedömer juveret? Vi får försöka utröna detta via fortsatta kontakter med svensk mjölk.

6847 Levis var för två år sedan bedömd på 22 döttrar med 94 på reslighet, 102 på ben, 89 på juver och 100 på lynne. Det som gjorde oss besvikna var väl 89 på juver eftersom de döttrar vi sett efter Levis fader 46 Lester hade kanonjuver. Levis mor hade även hon ett bra juver så det vi trodde på var att det skulle bli bra juver men resten var osäkert.

>>>>>>>>>>>>>>>>

6847 Levis

Enligt samma grova förenkling var Levis döttrar något lågställda med medelben dåliga juver och standard lynne.

Nu klockar han in på 27 bedömda döttrar med 92 på reslighet, 105 på ben, 97 på juver och 102 på lynne. Förenklingen ger då att döttrarna är fortsatt låga, med bra ben och medeljuver och fortsatt medel på lynne. Även där har juvervärdet gått upp betydligt, kanhända att de ytterligare döttrarna hade fina juver men är det hela förklaringen?

Vi har fått några fler tänkbara tjurfäder

Kontentan av den nya bedömningen är att både Gunde och Levis är fortsatt viktiga för fjällrasen och har ni bra kor efter tjuvar ur grupp 1 så är det intressant för avelskommittén att få in erbjudanden på söner efter de båda. Även 6769 Delta med sina döttrars fantastiska lynne är intressant som tjurfäder i grupp 1. Grupp ett kan synas svag ur avkastningssynpunkt men med tanke på att medelfjällrastjuren ligger på ca MIN 93-95 så är dom inte dåliga ur mjölksynpunkt. Väger man då in den fortsatt unika härstamningen med de klart godkända bruksegenskaperna så kan vi inte säga annat än att dom på totalen är plustjuvar för fjällrasen.

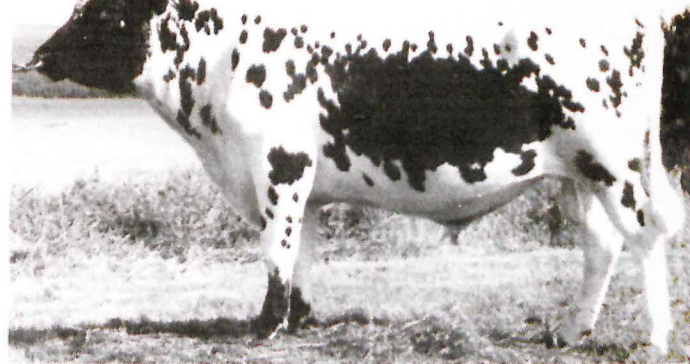
Men ta då i beaktning att Delta och Levis inte ska användas på små kor. Där kanhända att Gundedöttrarna kan passa som hand i handske? Men även andra kor efter grupp 1 tjuvar är självklart intressanta om dom har lite "höjd över havet".

Gunde ska inte användas på kor som haft svårt att ta kalv eftersom hans svagaste sida är dotterfertiliteten. Även om den inte är alarmerande svag på något sätt så är det onödigt att chansa.

Kolla halvsyskonen!

I tabellen finns ett par intressanta halvsyskonpar att jämföra på ett enkelt sätt. Apropå att inte tro att man fick med allt när man provade första gången. Titta på 6847 Levis och hans halvbror på modernet 6851 Gus. 6787 Laro och hans halvbror på modernet 6797 Fimar. 6839 Hadar och hans halvbror på fädernet 6841 Hasse. Samt 6777 Makro och hans mer än halvbror på fädernet 6780 Mise. Som synes så är det inte sagt att halvsyskon ärver särskilt lika varandra utan det kan

skilja rätt rejält. Samtidigt som det kan vara intressant att se vilka egenskaper som är likadana då vi då kan se åt vilket håll en tjurfäder eller tjurmoder påverkat rasen.

6777 Makro

Hör av er till avelskommittén om ni vill resonera kring ett tjurval på era bästa kor och tro inte att vi inte är intresserade av era djur. Inventera gärna era besättningar efter kor ur grupp 1 och kolla över dom extra noga. Det är den grupp som fortsatt är viktigast ur anti-inavelssynpunkt och även antalsmässigt minst så den kräver mest arbete per erbjuden tjurkalv och vi behöver eran hjälp.

Robert Nilsson

Särnafamiljen från Dalarna ny i den fjällnära gruppen

Fjällnära kommittén och styrelsen för Svensk fjällrasavel har efter tips från flera fäbodbrukare beslutat att ta med en ny kofamilj i den fjällnära gruppen. Det är de tre korna 7 Grånätt, 104 Gråros (omdöpt till Rölla) och 34 Frostlind med tjurkalven 4008 Marillo, vilka på modernet har anor från Elis Backs besättning i Nordomsjön, Särna. Till Nordomsjön hörde fäboden Lisselåvalen som är belägen ca 18 km SV Lillhärjåbygget i karg och fjällnära miljö. Samtliga kor i familjen har gått på fäbod sommartid.

Första kända ko i familjen är Gåva, som var född under senare delen av 1960-talet. Fadern var en bytjur från Nordomsjön. Gåva var sista kvarvarande kvigan från Bäcke Maria Olssons besättning. Bäcke Maria var mor till Elis Back. Gåva fick kvigkalven 100 Sköna, som ej ska förväxlas med 100 Sköna från Klövsjö, med en tjur från tjurhållare Johan Dahlgren, Särna. Tjuren var av Särna/Tännästam. Sköna finns dokumenterad på film när hon tillsammans med dottern 7 Fjälla, 6 veckor gammal, vandrade de 25 kilometerna i brant terräng till höstfäboden Lisskog, Rättvik.

Fjälla, föddes i Prästbodarnas fäbod hos Goth Bertil Johansson, med fjällsemintjuren 726 Basker som far. Hon såldes till Långrods fäbod, Vikarebyn och Ingvar och Ingrid Martinsson. De såg henne som en framtida investering. Man vet aldrig hur stort värde dessa fjällkor kan få i framtiden.

Sen hamnade hon hos Margareta Brusewitz med fäboden Ärteråsen, Furudal och vidare till Hedsåsens fäbod, Rättvik. Slutligen köptes hon av Bondas Eva Martinsson Mattsåsens fäbod, Lima. Fjälla blev 17 år.

Med Fjälla är vi framme vid den första förgreningen i stamträdet genom 71 Grålla och 3009 Lillprinsen, vilka föddes hos Bondas Eva Martinsson. Lillprinsen räknas inte automatiskt till den fjällnära gruppen då fjällsemintjuren 6715 Lage är fader. Lillprinsen finns samlad och förvarad i genbank. Han kan eventuellt bli intressant som tjurfäder i framtiden, för att förstärka Särnafamiljen och den fjällnära gruppen, ifall att inavel och genetisk drift medför att viktiga bruksegenskaper går förlorade.

Grålla har den fjällnära semintjuren 2 Grälle som far.

71 Grålla, foto Lars Halvarsson

Hon fick två döttrar efter fjällnära semintjuren 1 Arne hos Perjos Lars Halvarsson, Malungsfors. Dessa är 7 Grånätt och 16 Fröken, vilka är upphovet till de två linjer som finns kvar i dag. Grånätt finns i dag på Öland sedan ägaren Irene Gustavsson i Yttermalung tvingats minska verksamheten på fäboden på grund av upprepade vargattacker. Dottern 104 Gråros efter fjällnära privatjuren 33 Nalle väntar kalv i februari och finns i dag hos Perjos Lars. Fröken kom till Anna Axelsson och Robert Gunérus i Evertsberg. Frökens dotter 34 Frostlind, efter fjällnära privatjuren 12 Lucky, har 2010 fått tjurkalven Marillo med 169 Sorken som är född på Lillhärjåbygget. Kanske kan Marillo bli en lämplig tjur för Alebäcksamlingen 2011?

Beslutet att ta med Särnafamiljen i den fjällnära gruppen är väl förankrad bland fjällnära ägare genom att frågan diskuterades av deltagarna vid de två sammankomsterna i Evertsberg 2009 och Hornborgasjön 2010. Den fjällnära "stamboken" är dock i princip sluten sedan 1996. Vid behov får nya djur tas in i gruppen vilket endast skett en gång tidigare med två kor från Fatmomakke.

104 Gråros (Rölla), foto Anna Fredriksson

34 Frostlind, foto Anita Gunérus

Motivet att ha möjlighet till att ta in nya djur är att förebygga den ökade genetiska utarmningen som hotar den fjällnära gruppen på grund av inavel och genetisk drift. Inom några få generationer är flertalet fjällnära djur närmare besläktade än helsyskon, vilket kan få allvarliga konsekvenser i framtiden. Den nya variation som tillförs gruppen är i annat fall genom mutationer, vilka i de flesta fall är skadliga eller kan föra in nya anlag i en riktning bort från de egenskaper vi vill bevara. Naturligtvis förekommer mutationer i alla levande populationer. Det är därför det är så viktigt att de fjällnära djuren hålls, används och avlas på ett så ursprungligt sätt som möjligt så att lynne och bruksegenskaper bevaras. Särnakorna är värdefulla genom sin långa kontinuitet som hushållskor i fäbodmiljö.

Tack till uppgiftslämnare Anna Axelsson, Goth Bertil Johansson och Perjos Lars Halvarsson.

Fjällnära kommittén
gm. Lars-Göran Lindgren.

Särnafamiljen

Foto: Anita Gunérus

<<<<

4008 Marillo (tjurkalv)
SE-69671-4008-0
*2010-05-31
F: SE-42349-169-9 Sorken
FF: SE-42349-160-8 Munter
FM: SE-42349-136-8 Lappros

104 Gråros (Rölla)
SE-68842-104-9
*2006-03-05
F: SE-12207-33-3 Nalle
FF: Benjamin Svj. 20094
FM: SE-20275-14 Linda

34 Frostlind
SE-69671-34-0
*2008-06-02
F: SE69671-12-6 Lucky
FF: SE-42370-3054-6 Bergom
FM: SE-42333-46-3 Lyckan

7 Grånätt
SE-65543-7-1
*2000-11-21
F: 1 Arne SKB 6829

16 Fröken
SE-65543-16-2
*2003-02-23
F: 1 Arne SKB 6829

71 Grålla
SE-49680-71-8
*1997-06-12
F: 2 Grålle SKB 6870

3009 Lillprinsen (ej fjällnära)
Svjfj 20031
F: 6715 Lage SKB 86715

7 Fjälla
30-95032-7
*1983-07-03
F: 726 Basker

100 Sköna
*1975
F: Tjur från Särna/Tännäs

Gåva
*1967 eller 1968
F: Bytjur från Nordomsjön

7 Fjälla och geten Beda på Mattsäsens fåbod, foto: Eva Martinsson

För dryga 10 år sedan fick jag besök av en 86-årig Haradsbo som hade en kusin boende i södra Sverige på besök. Kusinen (Torborg Wallström) hade hört om att jag hade fjällkor och ville se sådana ännu en gång. Det visade sig att hon var född i Lakaträsk en by efter järnvägen ca 3 mil norr om Svartlå och hon hade många minnen från fjällkor från sin barndom. Det blev talat en stund om hur det var förr, att alla familjer på landet skulle ha en egen ko oavsett om dom var intresserade av kor eller inte. Att bo på landet utan en hushållsko som skulle mjölkas fanns nästan inte på kartan så till och med hennes egen mor hade en ko med mormors försorg fastän hon egentligen inte tyckte om kor överhuvudtaget.

Åren gick och hennes berättelse lämnade mig inte. Egentligen var inte hennes berättelse så avlägsen i tiden men den kändes snabbt allt mer avlägsen jämfört med den utveckling vårt samhälle tar. Så jag tänkte att den borde få gå till eftervärlden som ett enkelt personligt vittnesbörd om tiden då nästan "alla" hade kor. Jag tog kontakt med Torborg och 2005 fick jag brev från henne med berättelsen i, därav relaterandet till Greta Garbo som var aktuellt då. Men nog med förord, till Torborgs berättelse!

Den underbara Fjällros!

Idag är tidningarna fulla med artiklar och bilder av Greta Garbo inför 100-års minnet av hennes födelse. Vilken skönhet och vilka ögon! Men ändå hör jag aldrig namnet Greta Garbo utan att minnas vår egen med de vackraste koögon och den härligaste svank i den vita ryggen med bara några få svarta fläckar här och var, och kanske på mulen. Tänk att jag inte kan minnas exakt! Inte minns jag förstås heller hur hon, Fjällros, kom till oss, men jag har hört det flera gånger. Och nog blev jag ett friskt och sunt barn på den goda mjölken!

Det var ju så att min mormor i Pålkem fick tre döttrar som gick på lärarseminarium och blev lärarinnor. Ja, min mamma Nora gick till seminariet till fots, när hon var sexton. Det var bara att ta sig över berg och myr till Murjek. En yngre syster, Ida var duktig på att hjälpa till med korna. Mamma blev aldrig flink med det. En äldre syster, Maja var allergisk, fast det hette inte så då. Hon hade hösnuva och lärde sig att sy, men fick också gå på seminariet i Haparanda för att hålla ordning på den vilda lillasystem Lydia som skulle bli lärare som Nora.

Mormor var inte glad, då Nora sov till klockan åtta efter att ha kommit hem på sommarlov. Efter att ha tjänstgjort från 1917 i Övre Soppero och i Stenspåret senare Näsberg kom mamma till Lakaträsk och skolan, där hon skulle arbeta till pensioneringen med undantag av några år då hon bodde i Överkalix, där pappa Fridolf var virkesmätningsinspektör till sin pensionering. Mamma och pappa var förlovade i sex år på 20-talet, eftersom pappa for till Amerika för ett par års jobb som gav pengar till hans skogsutbildning i Härnösand. Äntligen 1927 gifte de sig och fick två döttrar. 1931 efter den andra dotterns tillkomst köptes ett torpställe i järnvägssamhället. En svenskamerikanare hade byggt det med ladugård och vedbod och dass och allt. Och det fick mormor höra!

En vacker dag kom mormor vandrande de tre mil till Lakaträsk tillsammans med kvigan Fjällros. Nu skulle det bli som sed var att dottern skulle ha en ko till sin familj! Mamma blev inte särskilt glad trots tillskottet i de dåliga tiderna i början av 30-talet. Jodå hon hade skolan och hem med stort tomt och lagård, två friska barn och man som arbetade i skogen. Värst var ju att Fjällros skulle kalva. Mamma hade en kollega, tant Greta, som var stadsflicka, och hon ville alltid hjälpa, om hon kunde. Grannen Henning Hansson, som kom från Kolonatet kolarbostaden en kilometer norr om järnvägen hade förstås en duktig kokunnig fru. Tant Greta var så nervös, att hon plötsligt undrade om det inte fanns en sup! Mamma hittade en literflaska i ett skåp, men som tur var såg hon att innehållet såg rött ut. Men kalven kom utan hjälp av rödspritsup och pappa när han kom hem var tvungen att skratta åt alla skålar, tillbringare och fat med råmjölk som stod överallt. Men vart tog kalven vägen?

Man hjälps åt i dåliga tider! Fru Hansson mjölkade vår Fjällros och mjölken räckte både till Hanssons och oss. På sommaren gick Fjällros med kolarbostadens kor i skogen och vi gick till kolonatet på sommarkvällarna med mjölkhämtaren. När Fjällros var hemma på tomten försökte jag och min syster Birgitta gå med henne i koppel, som vi gjorde med stövarna. Även grisen tvangs göra det. Den blev inte tillräckligt präktig, tyckte slaktar Johansson.

Så blev grannen parkvakt i Muddus nationalpark och hade tjänstebostad vid Ripats järnvägsstation. Där fanns lagård och där tillbragte våran Greta Garbo sina sista år.

I början av 90-talet for jag med Nordpilen mot Gällivare. Jag grät vid fönstret i cafévagnen ända från Lakaträsk, så att konduktören undrade hur jag mådde. Allt är ju förändrat längs järnvägen, rivet eller förspikat. Nog hade han hört det förr men tyckte det var intressant att få höra det från en riktig 30-talsmänniska. Mest förvånad blev han, när jag torkade tårarna vid myrarna kring Ripats. Och så kom historien om den underbara Fjällros, vacker som Greta Garbo!

Torborg Wallström
Borgholm

Nya individer av fjällras som ska in i bidragssystemet för hotade lantraser from 2011 ska uppfylla följande krav:

- Registrerad i härstamningskontroll/kokontroll (Svensk Mjolk).
- Fader ska vara stambokförd i Svensk Fjällrasavel, eller godkänd av SFA för att bli stambokförd när den blivit äldre. (Alla semintjuror av fjällras är godkända.)
- Kvigor/kor efter ej stambokförd tjur kan godkännas för stöd men måste ha intyg på normalt utvecklade äggstockar. Äggstockarna undersöks lättast ca 1 månad efter kalvning fram till seminerings /betäckning. Kvigor kan undersökas från ca 1 års ålder.

Regler för stambokföring from 2011

- Tjur ska vara född inom härstamningskontroll eller kokontroll. (Endast härstamningskontroll räcker för fjällnära.)
- Tjurens mor och far ska vara stambokförda eller ha kontrollerade och godkända äggstockar resp. testiklar.
- Härstamning ska vara verifierad via DNA-prov på mor och far.
- Tjur får inte vara resultat av en mor-son- eller far-dotterparning.

När du köper en fjällko, -kviga eller -tjur.

- Kontrollera att djuret är registrerat i härstamningskontrollen med renrasig fjällrashärstamning. Är du osäker så ta kontakt med avelskommittén eller fjällnära kommittén så hjälper vi till.
- Kontrollera att besättningen du köper djuret från är BVD-fri (begär kopia på intyg). Leukos-intyget behövs ej längre då Sverige anses fritt från den sjukdomen.

Om du vill få din tjur godkänd för avel:

- Den måste vara född inom härstamningskontrollen/kokontrollen.
- Kontrollera om tjurens mor och far är stambokförda och DNA-analyserade. (Om de inte är DNA-analyserade måste de provtas.) Uppgift finns hos Svensk Fjällrasavel och Jordbruksverket.
- Om föräldrarna är stambokförda: Beställ kontroll av testiklar samt DNA-provtagning på ditt "tjurämne". Utförs av veterinär eller husdjurstekniker. Kostnad se husdjursföreningens prislista. DNA-provet kan du med rätt kunskap ta själv, eftersom det är några hårstrån med rötter.
- Om föräldrarna inte är stambokförda: Beställ kontroll av äggstockar resp testiklar på tjurens mor och far, samt DNA-provtagning.
- Beställ härstamningskontroll med DNA-provet som grund. Utförs av Dynamic Code i Linköping. Kostnad ca 400 kr/prov.
- Skicka härstamningsbevis, könskörtelintyg och DNA-analysresultat till Svensk Fjällrasavels stambokförare.

Är någonting oklart så tveka inte att ta kontakt med avelskommittén eller fjällnära kommittén så hjälper vi dig. Ring hellre en gång för mycket än en för litet. Dom lättaste misstagen att korrigera är dom man aldrig gör!

Ann Andersson/Robert Nilsson

Fjällnära-info på hemsidan

Nu har fliken "fjällnära" på vår hemsida www.fjallko.se uppdaterats med avelsråd och semintjuror. En ovärderlig hjälp för dig som vill inseminera dina fjällnära kor. Var mycket noga med att uppges rätt kod-nummer på den önskade semintjuren när du beställer sperma. Husdjursföreningen kan nämligen inte se skillnad på om tjuren är fjällnära eller vanlig fjällras.

Fjällnära kommittén

Livdjursförmedling Information

Hej alla kovänner!

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går. Vi har också förmedling på vår hemsida: www.fjallko.se Där får ni annonsera själva

Mårten!

Livdjursförmedlare:

Mårten Dahlberg

Tel: 0612-532 67

Fax: 0612-531 07

Telefontid: Måndagar 12-13.00

.....
OBS! OBS!

Leukos och BVD-prov ska tas 1 gång/år. BVD-provet (friförklaringen) får vara högst 3 månader gammalt vid livdjursförsäljning. För dem som är mjölkleverantörer sker detta automatiskt via tankprovtagning. Övriga måste kontakta sin Husdjursförening för anslutning/provtagning.

Till salu:

Fjällkalv
3147 f. 22/11 -10, far: 169 Sorken från Lillhärjåbygget
mor: 105 Tigås, mf: 3082 Ängsås

Fjällnära tjuror
169 Sorken fr. Lillhärjåbygget, f. 19/4 -08, mor: 136 Lappros

3132 Rasmus, f. 27/3 -09, far: Rasmus Funäsdalen, mor: 109 Tuva. Moderslinjen är rakt nedstigande från 1:a livdjuren som lämnade Lillhärjåbygget 1988 - Kruslind

Fjälltjur
3129 Piraten, f. 10/2 -09, far: 6864 Vidio, mor: 107 Krusa, mf: 3082 Ängsås, mm: 78 Tjärna (Från barnbocken Tjärnas äventyr i fåbodskogen), mmm: 710 Agaton, mmm: 35 Fjällros, bästa fjällkviga i Dalarna, 305 kg smf. mmmf: 743 Bisko

Övriga livdjur framöver:
Rödkullor, Fäbodgetter, Fjällkor, Värmländska skogsfår och Hedemorahöns.

0248-141 59, 073-588 61 74, 072-240 67 72

Övrigt:

Ledigt

Stuga på fåbod m. ligghall för nöt/häst/får, m. bete. Storstuga m. öppen spis, torrsäng 3-bädd, liten farstu, kök m. vedspis, bänkspis m. ugn, kylskåp, kammare m. golvvärme & dusch & diskbänk, el & vinterväghållning. Viss kollektivtrafik finns. Ledigt från 1/2 -11. Fritid/permanent/fåboddrift.

Stuga på kringbygd Dalagård, drygt 50 m2. Rum m. kachelugn, bondkök m. vedspis, vattenburet element och varmvattenberedare även på el. Nyrenoverad dusch & WC, tvättmaskin, skafferi. Möjlighet till djurhållning, betesmark. Ledigt omgående.

0248-141 59, 073-588 61 74, 072-240 67 72

Bild tillhörande artikeln om Särnakorna, Anna med 46 Lyckan och tjurkalven 12 Lucky. Bilden är tagen på Flof fåbod. Foto: Anita Gunérus

B-post Porto betalt

~~Avs: Svensk Fjällrasavel
c/o Kristina Torén
Stagneliusvägen 23 VI
112 59 Stockholm~~

Bilder tillhörande artikeln om Särnakorna.

Ovan: 16 Fröken vänslas med 12 Lucky på Gessi fåbodar. Foto: Anita Gunérus
Nedan: 7 Grånätt, foto Lars Halvarsson

Detta material har delvis
finansierats med EU-medel